Voor- en achteruitgang bij dagvlinders in Nederland

Tekst: Chris van Swaay

Hoe gaat het met de vlinders?

In het meinummer van Vlinders hebt u kunnen lezen hoe via het Landelijke Meetnet Dagvlinders een beeld wordt verkregen van de ontwikkeling van de vlinderstand in ons land. Een van de belangrijkste resultaten van het meetnet zijn de jaarlijkse indexen en de trends over de jaren. In dit artikel worden grafieken gepresenteerd met de ontwikkeling per soort van 1990 tot en met 1999. Indexen zijn een maat voor de verandering van een soort van jaar tot jaar. Het jaar 1990 is als basisjaar gekozen en de index van een volgend jaar wordt steeds ten opzichte van dit basisjaar berekend.

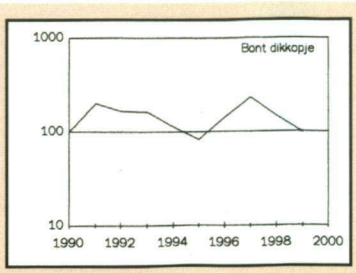

Deze drie dikkopjes vertonen geen duidelijk herkenbare trend. Het zwartsprietdikkopje is een van de weinige soorten die jarenlang een index boven de 100 had. De reeks

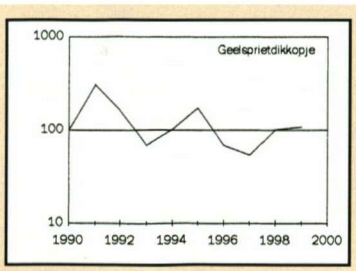

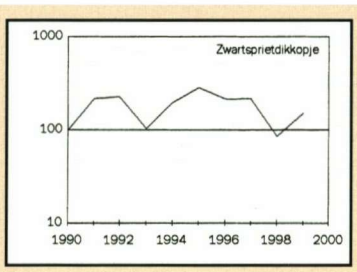

van tien jaar lang lijkt echter meer te suggereren dat het beginjaar 1990 een matig jaar is geweest, te vergelijken met 1993 en 1998.

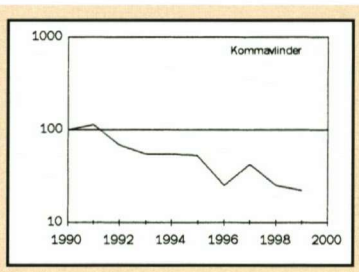

De situatie van de kommavlinder is ronduit verontrustend. Op vrijwel alle tellocaties daalt het aantal vlinders fors.

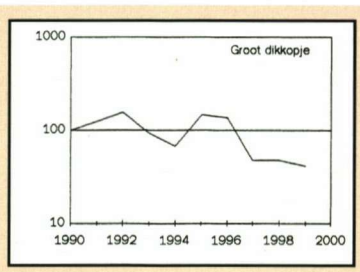

Het groot dikkopje doet het de laatste jaren ook slecht, maar deze vlinder kan nog op veel plekken gevonden worden.

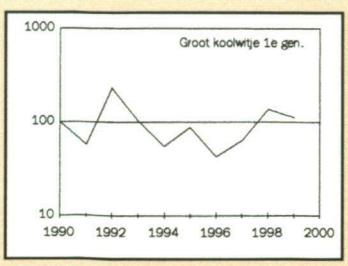

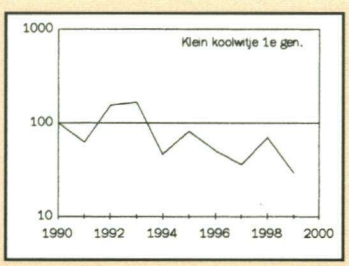

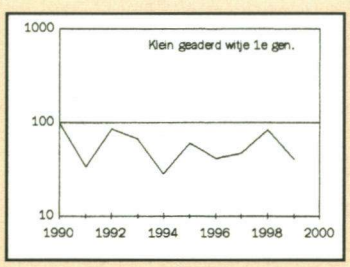

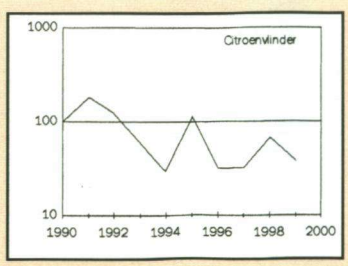

De drie witjes zijn nog steeds algemene en gewone soorten in ons land. In deze grafieken worden alleen de resultaten van de eerste generatie gegeven. Deze is beter geschikt om fluctuaties van jaar tot jaar te onderzoeken dan de tweede of derde generatie.

De citroenvlinder doet het vooral de laatste jaren niet goed.

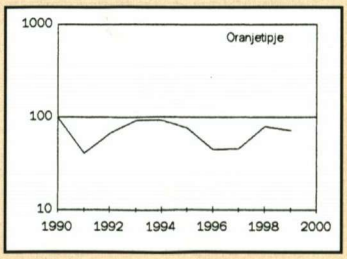

Het oranjetipje schommelt over de jaren heen.

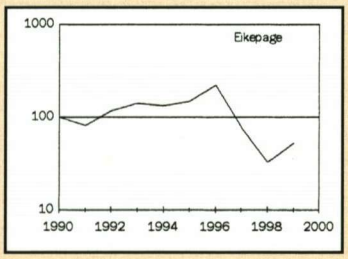

Eikepage en bruine eikepage zijn met name na 1996 flink achteruitgegaan.

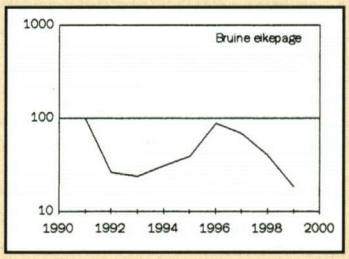

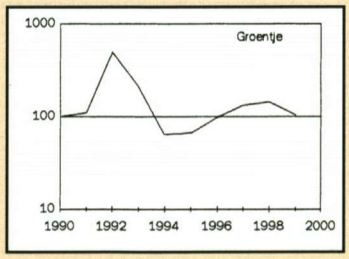

Het groentje vertoont weliswaar flinke fluctuaties (bijvoorbeeld in 1992), na 1994 schommelt de index ruwweg rond de 100.

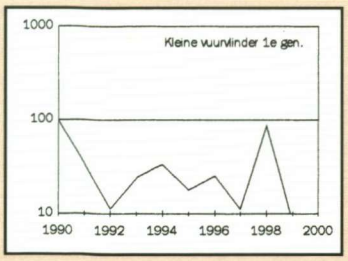

De kleine vuurvlinder vertoont grote schommelingen van jaar tot jaar. In 1999 was de eerste generatie bijzonder klein, maar de extra derde generatie was erg talrijk in de duinen.

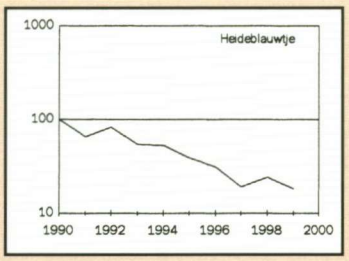

Het heideblauwtje is een echt zorgenkindje aan het worden. De index vertoont een vrijwel constant dalende lijn.

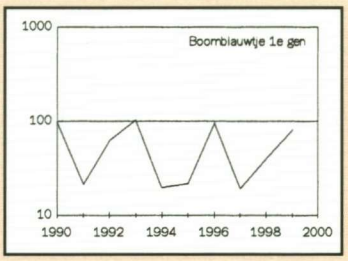

Het boomblauwtje laat een mooie cyclus van pieken en dalen zien. Deze wordt vermoedelijk veroorzaakt door een parasiet. Het valt daarom te verwachten dat het aantal

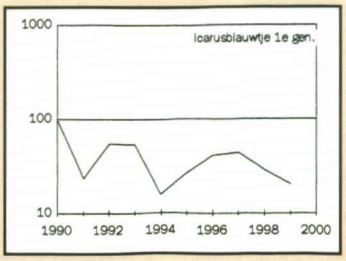

boomblauwtjes in 2000 weer fors zal terugvallen.

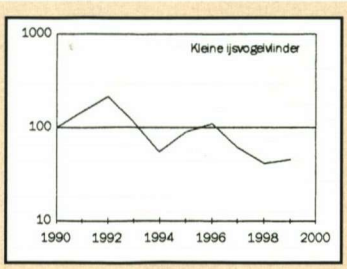

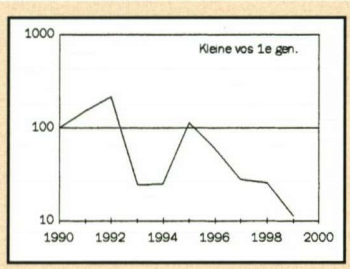

De kleine vos blijft maar achteruitgaan. 1999 was het slechtste jaar tot nu toe!

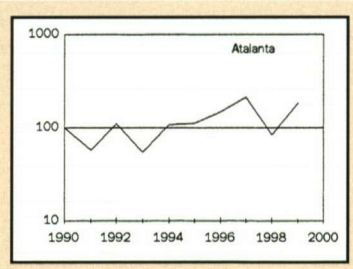

Van de trekvlinders lijkt de atalanta, net als in Engeland, langzaam toe te nemen.

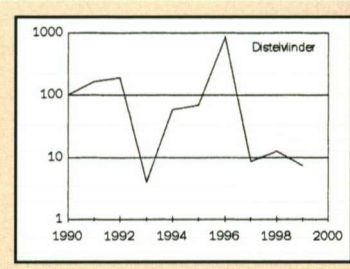

De distelvlinder fluctueert enorm.

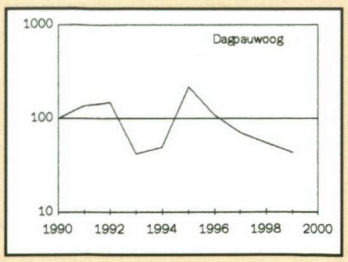

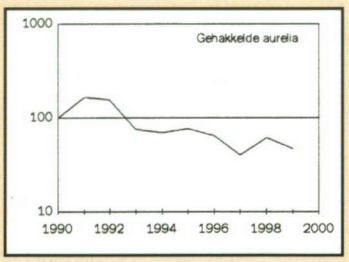

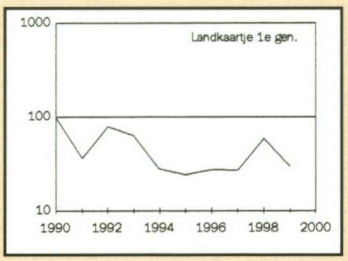

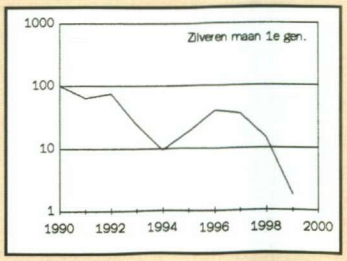

Drie soorten met een voorkeur voor brandnetel op een rij. Ondanks het feit dat deze plant floreert in ons land, dalen de trends van deze gewone soorten de laatste jaren toch. De gehakkelde aurelia heeft zich tot 1992 flink in westelijke richting uitgebreid. De daling daarna komt vooral door afnemende aantallen in het oosten en zuiden van het land. In de duinen doet hij het nog steeds goed. De index voor de zilveren maan is fors gedaald tot de laagste waarde tot nu toe. Dit komt ten dele omdat op locatie met de belangrijkste populatie (de Wieden) het hooilandbeheer

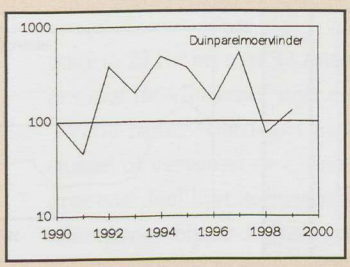

plotseling werd veranderd in begrazing met schapen. De Vlinderstichting heeft zijn verontrusting hierover overgebracht aan Natuurmonumenten, eigenaar van dit terrein.

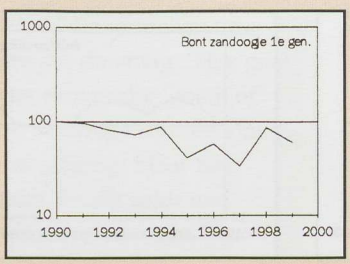

Het bont zandoogje en het koevinkje zijn twee vlinders die het nog steeds goed doen in Nederland.

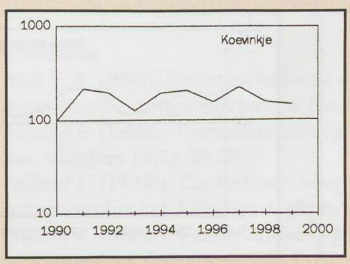

Het koevinkje behoort tot de paar soorten met een significant stijgende trend.

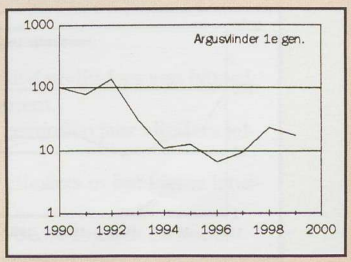

De argusvlinder en het hooibeestje doen het vrijwel vanaf het begin van het Landelijk Meetnet slecht. Al is de situatie na 1994 niet verder verslechterd, we zijn toch nog erg ver verwij-

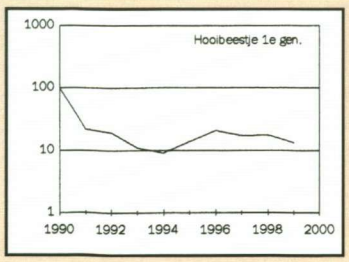

derd van de aantallen in 1990.

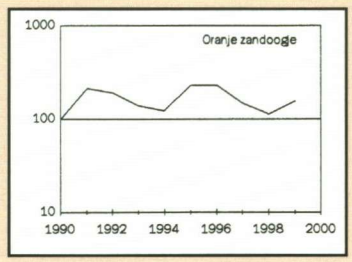

Deze twee zandoogjes zijn het ene jaar wat talrijker dan het andere. Ze doen het over het algemeen erg goed. Het lijkt er zelfs op of ze ongeveer gelijk op en af gaan.

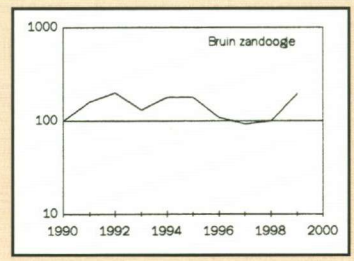

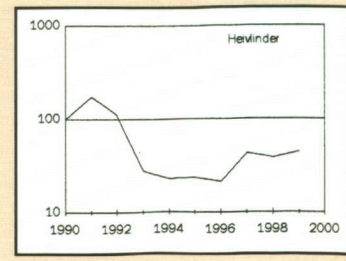

De heivlinder lijkt de laatste jaren langzaam op te klimmen uit het dal van het midden van de jaren negentig.

Hoe gaat het met de vlinders? De grafieken op pagina 22 tot en met 31 laten zien dat de vraag 'Hoe gaat het met de vlinders?' niet met een eenvoudig 'goed' of 'slecht' beantwoord kan worden. Sommige soorten zijn stabiel of vertonen zelfs een lichte stijging. Maar het grootste deel lijkt achteruit te gaan. En dit geldt niet alleen voor bijzonderheden als de zilveren maan, de kommavlinder of het heideblauwtje. Ook gewone soorten als de kleine vos en het hooibeestje zijn beduidend minder talrijk dan tien jaar geleden. Wilt u ook meedoen aan het Landelijk Meetnet Dagvlinders dan kunt u informatie aanvragen bij De Vlinderstichting.